

Nová zelená úsporám je největší sociálně-ekonomický stimul posledních let, zaznělo na konferenci NZÚ 2025

30.6.2025 - | Státní fond životního prostředí ČR

Součástí konference byl také podpis memoranda o spolupráci mezi státem, odbornými asociacemi a partnery z praxe, jehož cílem je vzájemně propojit klíčové aktéry a vytvořit společnou platformu pro odstraňování bariér, které dosud brání ještě širšímu rozvoji renovací.

Velký nárůst poptávky a otevření programu všem příjmovým skupinám

Program Nová zelená úsporám byl spuštěn v roce 2009 jako finanční nástroj motivující domácnosti ke snižování spotřeby energií prostřednictvím podpory energeticky úsporných opatření u rodinných a bytových domů. Zásadní zlom nastal v roce 2021, kdy došlo k otevření podpory širším příjmovým skupinám a výraznému zjednodušení celého systému.

*„Před čtyřmi lety jsme zásadně změnili pravidla hry. Program jsme otevřeli všem příjmovým skupinám – a dnes se ukazuje, že to byla správná cesta,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík. „Původní model byl paradoxně dostupný především pro vyšší příjmové skupiny lidí z důvodu nutného předfinancování. Situace se ale změnila. Dnes je každý majitel schopen si dům zateplit, aniž by musel disponovat statisíci nebo miliony na účtu,“ připomněl rozšíření systému podpor pro domácnosti za poslední čtyři roky **ministr Petr Hladík**.*

Nové nastavení programu přineslo také možnost zálohových plateb, výhodného úvěrového spolufinancování ve spolupráci se stavebními spořitelny a bonifikaci kombinací různých opatření. Tím se energetické renovace staly dosažitelné pro výrazně širší spektrum domácností – od mladých rodin až po seniory v menších obcích. *„Program podpořil za celou dobu trvání na 600 tisíc domácností, z toho dvě třetiny od roku 2021. O finanční podporu si tak řekly tisíce domácností, které by jinak modernizaci svého bydlení vůbec neřešily,“* zdůraznil na konferenci **ministr životního prostředí Petr Hladík**.

Podle dostupných dat vyplatil program NZÚ za celou dobu existence již přes 110 miliard korun, bylo zatepleno více než 153 tisíc rodinných domů a 10 tisíc bytových domů a financoval instalaci více než 240 tisíc fotovoltaiik. Výsledkem je nejen roční úspora energií srovnatelná se spotřebou 1,5 milionu domácností, ale také zabránění vzniku 4 milionů tun emisí CO₂.

Český recept, který v Evropě nemá obdoby

Účastníci se na konferenci také shodli na tom, že Nová zelená úsporám je v evropském měřítku jedinečný program, jaký v Evropě zatím nenajdeme. Jako jeden z mála dlouhodobě fungujících a systémově financovaných programů na podporu energetických renovací rezidenčního bydlení představuje inspiraci pro další členské státy EU. Unikátnost spočívá nejen v jeho rozsahu a flexibilitě, ale především v propojení klimatických, sociálních a ekonomických cílů v jednom efektivním nástroji.

Právě propojení podpory energetických úspor se systémem dávek a sociálních podpor se věnoval ve svém příspěvku **vicepremiér a ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka**. *„Na úřadech*

práce dnes lidem říkáme: pokud máte vlastní dům, zkuste místo sociálních dávek jít cestou snížení výdajů díky NZÚ. Dáváme jim do ruky nástroj, jak řešit náklady na bydlení důstojně a udržitelně, uvedl **Marian Jurečka, ministr práce a sociálních věcí**.

Poukázal zejména na podprogram Nová zelená úsporám Light (NZÚ Light), který byl spuštěn v roce 2023 pro rychlou a dostupnou pomoc s renovacemi zranitelným domácnostem, nejvíce ohroženým vysokým nárůstem cen energií. Od ledna 2023 tento program podpořil už **97 000 domácností**, především seniorů, samoživitelek a zdravotně postižených osob, celkovou částkou **12 miliard korun**.

„Jsem rád, že se nám začaly jednotlivé světy propojovat. Bavíme se o energetických úsporách a zároveň o nástrojích zajišťujících dostupnost bydlení pro různé skupiny obyvatel. Dokázali jsme něco, co se zatím ve většině zemí EU nedaří,“ doplnil **ministr Jurečka**. Tento unikátní model **sjednocení environmentálních a sociálních politik státu** má podle odborníků potenciál stát se vzorem i pro ostatní evropské země.

Ekonomický dopad: stabilizace firem a zakázek v regionech

Podstatný přínos programu spočívá i ve **stabilizaci v oblasti stavebnictví**, které v posledních letech čelilo výrazné nejistotě způsobené inflací a poklesem výstavby.

„Až 80 % našich klientů uvedlo, že by se do rekonstrukce vůbec nepustilo, pokud by neměli k dispozici dotační podporu z programu,” upozornil David Mencl, ředitel společnosti Ekonomické stavby. „Ve srovnání se Slovenskem či Polskem, kde malé a střední firmy v tomto odvětví stále častěji končí a krachují, se v Česku podařilo díky dotačním programům vytvořit významné množství pracovních příležitostí v regionech právě v době, kdy to bylo nejvíce potřeba,” dodal.

Podle jeho slov interní analýza faktur ukázala, že příjemci investovali více než 2,5násobek získané dotace. To znamená, že program nejen snižuje výdaje domácností a skleníkové plyny, ale zároveň vytváří **zakázky pro tisíce projektantů, montérů a dodavatelů z celé republiky**, generuje daňové příjmy a posiluje konkurenceschopnost českého průmyslu.

Stabilita pravidel jako klíč k investicím

Dlouhodobost a transparentnost podmínek programu se ukazuje jako zásadní pro to, aby firmy mohly plánovat investice do kapacit, technologií i pracovních míst. *„Firmy potřebují jistotu a dlouhodobou předvídatelnost. Jen tak si mohou dovolit rozšiřovat výrobní linky a nabírat nové zaměstnance,”* uvedla **Marta Gellová, ředitelka aliance Šance pro budovy**. *„Z průzkumu, který jsme realizovali napříč realitním trhem, se ukazuje, že klienti při koupi starší a energeticky náročné nemovitosti téměř vždy plánují okamžitou renovaci. Což musí jít ruku v ruce s připraveností a kapacitami trhu,”* dodala **Marta Gellová**.

Stabilní harmonogram výzev a včasná komunikace změn podmínek umožňuje firmám **napláňovat výrobu oken, tepelných čerpadel či izolačních materiálů a další práce až s několikaletým předstihem**, což je podle zástupců sektoru rozhodující pro jejich konkurenceschopnost.

Přínosy programu NZÚ a spolupráci státu a dodavatelů ocenil i zástupce firem zaměřených na instalaci obnovitelných zdrojů energie. *„Jsme v kritickém bodu: naprostá většina instalací obnovitelných zdrojů energie je podporována z NZÚ, ale my jako společnost potřebujeme, aby to do budoucna fungovalo i tržně,”* apeloval **Štěpán Chalupa, předseda Komory obnovitelných zdrojů energie**.

Budoucnost v duchu odstraňování bariér a komplexních renovací

Od roku 2025 program reflektuje nový trend – posun podpory od dílčích opatření **k celkovým, komplexním renovacím** s cílem zajistit vyšší efektivitu podpořených opatření a generovat výraznější úspory. Osvědčené nástroje jako kombinační a regionální bonusy nebo zvýhodnění pro zranitelné skupiny ale zůstanou zachovány.

„V nadcházejících letech bude naším hlavním cílem dosáhnout rychlejšího tempa realizace renovací. Chceme především odstranit bariéry, na které žadatelé narážejí v procesu přípravy i samotné realizace projektů. Z naší analýzy, vypracované ve spolupráci s konzultanty z MAS a EKIS, vyplývá, že mezi nejčastější problémy patří nedostatečné plánování, roztříštěnost informací a subjektivně vnímaná nízká kvalita poradenství. To všechno jsou překážky na cestě k tomu, aby NZÚ opravdu plnila klimatické a sociálněpolitické cíle, které jsou jejím prvotním smyslem. Výzvou do budoucna jsou nejen nové zdroje financování, ale také úplně nové nástroje. Nejvýznamnější z nich budou renovační pasy,“ uvedl **Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR (SFŽP ČR)**.

Od roku 2025 bude součástí každé komplexní renovace **renovační pas**, praktický „průvodce domem“ s kalkulací úspor a návratnosti: *„Cílem je přiblížit celý proces běžnému člověku. Renovační pasy ukážou, co a proč se má na domě dělat, s jakými náklady a úsporami,“* uvedl **ředitel Petr Valdman**.

Hlas odborné veřejnosti: komplexní, ale dostupné

Podle odborníků je nutné, aby se informace o možnostech podpory a výhodách programu dostávaly k lidem **co nejdříve – ideálně už při změně vlastnictví nemovitosti nebo při vydání stavebního povolení**. Diskutovalo se také o posílení komunitních projektů a vytvoření užších partnerství s obcemi, které mohou působit jako přirozený prostředník mezi státem a občany.

„Existují další životní situace, kam by se dala NZÚ rozšířit. Když jsem například na katastru a přepisuji nemovitost, měl bych dostat leták s informacemi. Stejně tak když přijdu se záměrem na stavební úřad, nebo když dostanu nový smart meter místo starého elektroměru. Do budoucna apeluji na to, aby se podařilo lépe podpořit komunitní aktivity. Představuji si i užší partnerství s obcemi, kdy podpora může jít přes obce místním spolkům na to, že pomohou spoluobčanům s energetickými úsporami.“ připomněl potřebu dalšího rozšíření i poslední z panelistů **Antonín Lupíšek, ředitel pro vědu a výzkum Univerzitního centra energeticky efektivních budov ČVUT v Praze** a hlavní garant pracovní skupiny **Cirkulární stavebnictví a šetrné materiály v České radě pro šetrné budovy**.

Platforma pro spolupráci veřejného a soukromého sektoru

Na odborné konferenci konané 19. června 2025 bylo podepsáno **memorandum o spolupráci** mezi státní správou (SFŽP ČR), nezávislým portálem Refsite a 16 odbornými organizacemi z oboru stavebnictví a OZE. Podpisem partneři symbolicky stvrdili snahu o hlubší propojení s cílem vytvořit společnou platformu pro odstraňování bariér, které brání zvýšení tempa renovací budov.

„Velmi častá otázka žadatelů je, jak si mají vybrat kvalitní firmu. Ačkoliv lze využít tradiční způsoby ověřování – doporučení od známých či vyhledávání referencí na internetových stránkách a diskusních fórech – zjistili jsme, že neexistuje dostatečně nezávislý a komplexní systém hodnocení, na jehož základě by si člověk mohl vytvořit ověřený úsudek. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli učinit další významný krok a podepsat memorandum o spolupráci mezi státní správou, odbornými asociacemi a partnery z praxe,“ uzavřel odborné setkání **ředitel SFŽP ČR Petr Valdman**.

<https://www.sfzp.cz/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/detail-tiskove-zpravy?id=362>